

# • FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 42.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 øyr. á forsiðuni,  
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fast  
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 16. oktober 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið — Porto. Blaðið  
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum  
og skrivstovuni. Telf. 142.

11. árg.

## Verður royðu- grótið Føroya bjarging?

Sum av og á frambildið her í blaðnum hefur tað alstóran týðning, at vit í Føroyum fáa okkara undirgrund vitskapliga undirsökta, fáa kannað, um tað eru nokur ráevni at finna, sum vit kunna gera burtur úr og fáa selt og sett virkir á stovn við. Javnaðarmenn hava eisini fyri mongum árum síðani haft málið frammi á tingi um at fáa tilika vitskapliga undirsokjan í lag. Men sum so ofta í týðningarmiklum málum, so var her: Meirlutin av Føroya lögtingi var imóti.

Av kolamálinum, sum javnaðarmenn eisini reistu, eru verkfrøðingar og kemisk konir menn komnir til Føroya, og hava teir haft eitt glogt eyga fyri møguleg-

leikunum, sum goymast í okkara undirgrund, og hava teir í sínum arbeiði her uppi starvast við at kanna nokur av ráevnunum. Hesar kanningar hava funnið at møguleigleikarnir fyri munagóðum industrii eru stórir. Særliga er tað royðugrótið, ið goymir ríkar vónir. Tá ið vit nevna, at sagt er, at royðugrótið er mett til at hava 3 ferðir so nógv virði sum feroyskt kol, lýsir tað best, hvat fyri ríkidømi goymist í royðulindum okkara, sum finnst í fleiri tjúkkum lögum tvortur íggjognum allar oyggjarnar.

Heldur tað, sum menn spáa, kann tað hera á, at royðulindir okkara goyma bjargingina, nú ið ringast gengur í hond.

## Hitler til Italia.

Verður tá hitt endaliga fostbrøðrabandið bundið?  
Spyrja menn kring heimin.

Stórir var fagnaðurin, tá ið Mussolini var í Týsklandi fyri at finna Hitler, andfrændan.

Hvat ið hesir báðir hovdingarnir hava bryggjað saman, er heimurin ikki greiðir yvir. Men at planir eru lagdir móti fólkafrælsi og demokratinum kring um heimin ívast eingin í. Og eithvert sum er komið út ber á tað borið, at so er.

Nú frættist, at Hitler hefur avgjørt at gera eina slíka vitjun-

arferð til Italia. Ymisk bloð, ið siga seg at vera ógvuliga væl »informeraði« vilja vera við, at henda ferð Hitlers skal leggja ta endaliga signing yvir tær stríðsavgerðir, sum skulu vera tiknar í Týsklandi.

Heldur enn ikki dapurt »perspektiv«, ið hesir báðir diktatorarnir rista upp fyri mannaættina!

Blóð og stríð og kúgan tykist at vera herróðið.

## Kontantlógín.

Arbeidararnir lögdu á sinni inn á ting at fáa eina lóg, sum skipaði fyri, at arbeidslønin og býrur skuldu rindast kontant.

Nógv stríð og sterkur dráttur var um hetta krav. Nóg ár gingu, áðrenn nakað spurdist burtur úr. Men so varð at enda tann nágaldandi lóg sett í gildi.

Yvirhildin tyðir henda lóg eitt stórt framstig. Men hon hefur avgjørt sínar veikleikar, ífall arbeidararnir ikki við sínum felagsskapi ansa eftir, at lógar-greirnir vera yvirhildnar.

Har, ið lógin ásetur, at avtalar kunna gerast millum tann einstaka arbeidarin og arbeidsgævarin, sum fritaka arbeidsgævarin at rinda arbeidslønina í kontantum peningi, kann soleiðis — har sum eingin organisasjon er — gera lógaravgerina til einkis. Hesum vóru javnaðarmenn har! imóti, tá ið lógin varð viðtikin á tingi, og framsettu broytingaruppskot um at taka hetta út av lógini. Men tað varð felt av hinum flokkunum.

Lógin hefur verið í gildi nú eina tíð. Men tað kann ikki sigast, at hon hefur virkað eftir

ætlan.

I Vági — haðani ið kravið á fyrsta sinni kom — hava arbeidararnir soleiðis noyðst at leggja inná ting at fáa lógina broytta; tí har hefur hon ikki virkað í minsta lagi. Leingi — síðan á nýggjári hava arbeidararnir samráðst við arbeidsgævararnar um kontantrindan eftir lógini. Men tað hava arbeidsgævararnir ikki viljað hoyrt orðið grett um.

Tað eru særliga »bestemmilsin« um avtalar, arbeidararnir vilja hava burtur.

At tingið má gera nakað fyri at koma arbeidarunum til hjálpar, skuldi verið eyðsæð. Og at nakað kann gerast her, er ívaseyst.

So sum víðurskiptini nú eru, er tað ógjørlegt at handheva lógina uttan eitt útbetalingskontor, hvar tann einstaki arbeidarin verður frítikin fyri at togast við arbeidsgævarin, ið er trekur at rinda kontant.

Arbeidararnir á Tvoroyri hava gingið hesa leið, so tað er lætt at skipa fyri her eftir fríðom-inum frá Tvoroyri.

Vilja arbeidsgævararnir ikki góðviljaðir góðkenna hetta kontor, kann lógtingið við lóg skipa tað soleiðis, at eitt av arbeidarum sett útbetalingskontor skal góðkennast av arbeidsgævarunum.

## Eitt annað skil má fáast.

Fríggjadagin (8. í h. m.) varð grind dripin suður í Vági. Ein hópur av bátum vóru saman komnir, so illa gekkst hjá grind-aformonnum at halda stýr á øllum. Tað eydnaðist bert at fáa ein bólk at gera landgongd, meðan tann størsti parturin av grindini sleit seg sundur í smábólkar, ið sveimaðu um allan fjørðin. Allur dagurin gekk á tann hátt við at stinga niður; móti kvöldi varð bæði skutlað og skotið.

76 hvalir var alt, ið doyði. Av hesum 76 vórðu 24 seldir, og prísurin fór upp í 22 krónur skinnið. Har vóru so bert teir, ið peningasterkir vóru, sum kundi koma framat. Tann stóra, men fátæka fjørðin, ið komin var langan veg, mátti so av stað aftur við 2—3 pundum av spiki og tvosti til hvønn. — Ei undur í, at fólk fer at ótolnast nú. — Grind er vorðin ein hin dýrastu kosturin hjá fólki, sum skilið nú er.

Ti fakta er tað, at teir, ið stríðið hava av at reka og drepa grindina, fáa einki burtur úr tí uttan tíðarspill og beinleiðis tap.

## Færø Kul

vil efter mange Henstillinger atter forøge sin Produktion noget for saa vidt muligt at afhjælpe Kulmangelen paa Færøerne og levere Kul til rimelige Priser, men ser sig dog paa Grund af de høje Produktionsomkostninger nødsaget til, midlertidigt, fra og med 20. Oktober at forhøje Kulpriserne overalt paa Færøerne med 5 Kr. pr. Ton. Alt Salg udenfor Trangisvaag sker gennem Rich. B. Thomsen, Tveraa, til hvem alle Henvendelser om Kul bedes sendt.

## Hvalatvøst.

Hvalastøðurnar upplýsa, at tað tvøst, ið tingið hefur keypt til tey, ið ongan arbeidssforan forsyrgjara hava, er útsent ella vil verða saltað og seinni sent.

Rættur tingsins at skera tvøst frammum onnur verður tí niðurlagdur. Onnur kunna nú sjálv venda sær til hvalastøðurnar.

Edw. Mitens.

## Prima Oregon Pine Dæksplanker haves paa Lager.

Vi anbefaler os ligeledes med  
alt i Trælast og Bygningsartikler.

A/S. Balslev &amp; CO.

Telf. 20 og 237  
Trælastafd. 194.

Tonk bert uppá teir, ið hava maskinbátar, og soleiðis »kola« upp einar 30—35 litrar av bensini ein slíkan dag. Aftan á verða teir noyddir at standa stillir og hoyra tað, at grindin, teir hava (funnið) ríkið at landi og dripið — verður seld beint fyri nosini á teimum til hægsta pris; og teir blíva við »svíðið soð« — og 2—3 pund av spiki og tvosti.

Í grindavisuni stendur »Raske Dreng Grind at dræbe, det er vor Lyst.« Men hatta er nú við at verða tað mótselta. Tað verður nokk, sum so mangur maður meinar, at tað at drepa grind í Føroyum verður »ein Saga blote«; tí óivað verður tað ikki gjørt fyri sportin skyld aleina. Tað skal kravið um at fáa bitan í munnin nokk gera galdandi.

## Tveraa.

Tandlæge Kaaber praktiserer fra  
Onsdag den 20. foreløbig i 8  
Dage. — Derefter Vaag.

Billige Tandsæt.

Nei, vónandi vil onkur skilamaður seta fram eitt lagaligt uppskot um endurnýggjan av teim reglum, ið nú eru galdandi fyri grindaveiðu, soleiðis at teir, ið stríð hava, kunnu fáa ta løn teir hava fortjent; og tey, ið fátæk eru, ikki skulu sita svong, vegna tað at ein stórir partur av grindini verður umsett í peningi.

Tað má sigast at vera blóðskeivt. Tí her er talan um ein fong, ið er givin inn av havinum.

—n.